

همیشه‌ی اقتصاد

مسیر فساد در واردات را حذف کردیم

قائم‌مقام وزیر جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با همشهری تأکید می‌کند که با سیستمی شدن ثبت سفارش، جلوی سوءاستفاده از حفره‌های قانونی گرفته شده است

جدید هم می‌آیند و قانون به آنها اجازه داده است که به‌میزان ۵۰۰ هزار دلار واردات داشته باشند. حالا اگر هزار نفر از این واردکننده‌ها آمدند و برای واردات شکر برنامه‌ریزی کردند و ما هم بیشتر از ۸۰۰ هزار تن شکر نیاز نداریم، آیا این اجازه قانونی باید منجر شود که در این محدودیت‌های ارزی ۸۰۰ هزار تن شکر وارد کنیم؟ پس قانونا همه می‌توانستند وارد کنند و کاری با مسئله فساد نداریم و نمی‌شود به‌صورت قانونی جلوی ثبت سفارش را گرفت.

زمان زیادی از برملا شدن فساد چای دیش و حواشی آن نگذشته است؛ تخصیص و تأمین ارز بیش از ۳ میلیارد دلاری برای یک شرکت که با در انحصار گرفتن بازار چای توانست در مقطعی آن را با مشکلات زیادی روبه‌رو کند. مدت کوتاهی بعد از کشف این پرونده از سوی دولت سبزه‌دوم، وزیر اقتصاد به مردم اطمینان داد که پول ارز تخصیصی داده شده در یافت شده و به دولت بازگشته است؛ هر چند بعد از اعلام آن از سوی وزیر اقتصاد و واکنش‌های منفی، این وزارتخانه تصریح کرد که حتماً فساد اتفاق افتاده و کسی دنبال پوشاندن این مسئله نیست. تجربه نشان داده است مسئله سوءاستفاده و فساد در واردات موضوعی نیست که تنها یک‌بار اتفاق افتاده باشد. با توجه به اختصاصی ارز ترجیحی به برخی کالاها، تخلف در این حوزه برای پهره‌برداری از اختلاف قیمت ارز ترجیحی و ارز بازار هم رنگ و بوی تندتری به‌خود گرفته است، اما قائم‌مقام وزارت جهادکشاورزی در امور تجارت و تنظیم بازار در گفت‌وگو با همشهری از حذف گلوگاه‌های فساد در واردات می‌گوید. به‌گفته او، فساد در این حوزه به‌صورت سیستمی از بین خواهد رفت. گفت‌وگو با علیرضا پیمان‌پاک را می‌خوانید.

زمان زیادی از خبری شدن فساد چای دیش نمی‌گذرد. این فساد از سوی دولت شناسایی و جلوی آن گرفته شد، اما به‌طور حتم فقط شناسایی فساد مهم نیست، وزارت جهاد کشاورزی به‌عنوان تأمین‌کننده و توزیع‌کننده کالاها می‌ربط با سفره مردم، بسیار در این حوزه تأثیرگذار است. چه برنامه‌ای دارید که جلوی رخ دادن این نوع فسادها را بگیرید؟

موضوع چای دیش یک موضوع مفصل است و ما فعلاً کاری به موضوع چای دیش نداریم، ولی آنچه مشخص است، فرد واردکننده از مجاری قانونی و حفره‌ها استفاده کرده تا بتواند بیشتر منفعت را برای خودش رقم بزند که به‌طور جداگانه باید در مورد آن بحث کنیم. از نظر ما موضوع اصلی، مسئله پایش است.

یعنی به‌نظر شما پایش لازم برای جلوگیری از این موضوع وجود نداشته؟

همانطور که گفتیم، فرد واردکننده از مجاری قانونی و حفره‌ها استفاده کرده برای اینکه بتواند بیشترین منفعت را برای خودش رقم بزند. برای سال‌های متمادی هم در دولت قبیل و هم در ابتدای این دولت، ثبت سفارش‌ها به‌صورت دستی و فراتر از نیاز کشور بوده است، اما حالا طبق برنامه‌ریزی که در دولت سبزه‌دوم انجام شده، دیگر ثبت سفارش‌ها بر اساس نیاز صورت می‌گیرد و به‌صورت سیستماتیک انجام می‌شود؛ به‌طور مثال ممکن است یک واردکننده رتبه اعتباری برای واردات کالایی مثل گندم، ذرت یا شکر داشته باشد. با توجه به شرایطی که قانون گذاشته است، هزار نفر همانند این واردکننده می‌توانند بیایند و شکر وارد کنند، واردکننده‌های

جدید هم می‌آیند و قانون به آنها اجازه داده است که به‌میزان ۵۰۰ هزار دلار واردات داشته باشند. حالا اگر هزار نفر از این واردکننده‌ها آمدند و برای واردات شکر برنامه‌ریزی کردند و ما هم بیشتر از ۸۰۰ هزار تن شکر نیاز نداریم، آیا این اجازه قانونی باید منجر شود که در این محدودیت‌های ارزی ۸۰۰ هزار تن شکر وارد کنیم؟ پس قانونا همه می‌توانستند وارد کنند و کاری با مسئله فساد نداریم و نمی‌شود به‌صورت قانونی جلوی ثبت سفارش را گرفت.

چگونه کار را سیستماتیک انجام داده‌اید؟ کمی بیشتر توضیح می‌دهید؟

ما باید یک برنامه رصد و پایش در این حوزه داشته باشیم؛ مثلاً اگر به‌جو یا کنگاله سوپا نیاز دارید یا روغن پالم و آفتابگردان، در ابتدای سال میزان آن براساس آمارها و رویه‌های سال قبل مشخص است. نمی‌توانید بگویید اگر سال گذشته ۱۰۰ هزار تن روغن آفتابگردان نیاز داشتیم، امسال ۳۰۰ هزار تن نیاز داریم. همچنین در ابتدای سال براساس بودجه ارزی بانک مرکزی بودجه‌ریزی انجام می‌شود که در قدم بعد پایش و کنترل این بودجه‌ریزی مهم است. ما یک اقدام پیشینی داشتیم به این صورت که سیستمی را طراحی کردیم که در آن گروه کالایی مشخص و میزان ثبت سفارش براساس نیاز با یک تلورانس ۱۵ - ۱۰ درصدی تعیین شده است. همچنین ثبت سفارش‌ها به‌صورت فصلی انجام می‌شود؛ نه سالانه که مثلاً فروردین ثبت سفارش کنید و آذرماه متوجه شوید که مازاد ثبت سفارش داشتید یا مازاد وارد کردید. از ابتدای کار به‌صورت فصلی ثبت سفارش‌ها هم روی بازار گم و هم روی کالا به‌طور سیستمی کنترل می‌شود؛ یعنی فقط بازارگان نیست، بلکه ثبت سفارش گروه کالایی هم سیستمی کنترل می‌شود و زمانی که به سقف موردنظر رسید، دیگر اجازه ثبت سفارش بیشتر داده نمی‌شود.

این موضوع از چه زمانی اجرائی شده است؟ الان که در خدمت شما هستیم، روی تمام کالاها جهادکشاورزی پیاده شده است. از ابتدای سال گروه کالاها تک‌تک در سیستم پیاده و ثبت‌سفارش‌ها سیستمی شد و امروز که در خدمت شما هستیم، تقریباً تمام کالاهای گروه کشاورزی به‌صورت سیستمی ثبت سفارش می‌شود و سقف مشخصی برای آن گذاشته شده است. سقف بازارگان هم تعیین شده است؛ یعنی مسئله انحصار است که می‌گفتند فلان واردکننده یا فلان بازارگان سهم قابل توجهی از بازار را می‌گیرند، محدود شده است؛ چراکه در ابتدای فصل بر مبنای سهمی که در سیستم تعیین شده، بازارگان می‌تواند ثبت سفارش کند و عموماً در گروه‌های کالایی مختلف بیش از ۲۰ درصد اجازه انحصار داده نمی‌شود تا سایر تجار بازارگانان هم ثبت سفارش کنند؛ بنابراین در این سیستم، هم برای کالا و هم برای بازارگان سقف تعیین شده است.

اگر به میزان موردنیاز ثبت سفارش صورت نگرفت، چه می‌کنید؟

مسئله مهم برای ما بحث امنیت غذایی است. در این وضعیت مهم وزارتخانه برنامه‌ریزی می‌کند تا فرصت مجددی را در اختیار سایر تأمین‌کنندگان قرار دهد؛ کاری که انجام شده کاملاً سیستماتیک است و به‌طور مرتب پایش می‌شود؛ حتی در بعضی کالاها شاهدیم که بااین فرایند سیستمی هم ممکن است مقداری مازاد، ثبت سفارش شود. در این موارد هم سریع جلوی ثبت سفارش‌ها را می‌گیریم و پیگیری می‌کنیم؛ حتی جریان ورود کالا و جریان تأمین رص می‌شود که اگر ثبت‌سفارش‌ها منجر به واردات واقعی کالا نشد، امنیت غذایی کشور دچار مشکل نشود. با این برنامه‌ریزی، دیگر این اتفاقات رخ نمی‌دهند. همانطور که جناب آقای رئیس‌جمهور در ابتدای حضور خود در دولت وعده داده بودند، ما برنامه‌ریزی می‌کنیم که گلوگاه‌های فساد از بین برود؛ یعنی ما چه باشیم و چه نباشیم، سیستمی شدن ثبت سفارش‌ها و پایش‌ها منجر به این می‌شود که جلوی سوءاستفاده‌ها و تخلف‌ها به‌طور کامل گرفته شود.

چگونه برنامه‌ریزی کرده‌اید که سفره مردم با مشکل مواجه نشود؟

در این مورد مسا از ابتدا برنامه‌ریزی کردیم و از ۴۰۰ قلم کالا، ۲۰۰ قلم کالا را که کمترین تأثیر را داشتند را در صف ارز مانده بودند و آثار در صف ارز بودندشان، بر قیمت‌ها بیشتر از این بود که در تالار دوم ارز نیمایی دریافت کنند، حذف کردیم. درباره بخشی از کالاها هم با محدودیت‌های سیستم نظارتی نمی‌شد هیچ نظارتی داشت؛ مثلاً واردکننده از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی می‌گرفت و کالایش به قیمت ارز آزاد عرضه می‌شد. در این صورت سود به‌جیب لایه میانی می‌رفت؛ نه مردم منتفع می‌شدند و نه دولت می‌توانست کسری بودجه خود را جبران کند. ما این کالاها را با آرامش و با یک برنامه‌ریزی جدی از سبذ ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی خارج کردیم و این ارز برای کالاهایی که مستقیم بر سفره مردم تأثیر دارند، ماند. در این فرایند هم باز برنامه‌ریزی می‌کنیم. برخی از کالاها با قیمت جهانی مواجه بودند و وزارت جهاد برنامه‌ریزی کرده است که بتواند این کالاها را از میادی دیگر یا به‌صورت مستقیم با قیمت ارزان تر خریداری کند. در پیگیری‌هایی که همکاران ما در سازمان‌های تابع یا خود معاونت بازرگانی وزارتخانه انجام دادند، می‌توان بعضی کالاها را ۳۰ تا ۴۰ درصد به‌صورت مستقیم یا با روش‌های جدید خرید؛ مثل سلف‌خری، خرید عمده و تغییر مبادی خرید، ارزان تر تهیه کرد. این ارزان تر خریدن می‌تواند گروه کالایی را به تالار دوم منتقل کند؛ به‌صورتی که حتی تولیدکننده یا حتی مصرف‌کننده تغییر قیمت خاصی را شاهد نباشند. همچنین وقتی اینس کالاها را به تالار ۲ منتقل کنیم، درآمد دولت افزایش و در نتیجه کسری بودجه کاهش می‌یابد که خود را در کاهش تورم نشان می‌دهد. این است که وزارت جهاد می‌تواند

با ۲ بشویه، یعنی بحث کنترل ارز و استفاده از منابع ارزی مثل منابع عراق که عموماً برای کالاهای غذایی و دارو مجوزشان صادر شده است، بازار کالاهای اساسی را تأمین کند. پیش از این وزارت جهاد فقط یک مصرف‌کننده بود و فقط از بانک مرکزی ارز می‌گرفت و در چند نقطه از آن استفاده می‌کرد، اما هماهنگی ما با بانک مرکزی موجب شد که منابع ارزی که از مجموعه‌های بین‌المللی برای غذا و دارو مجوز دارند، برای تأمین کالا مورد استفاده قرار بگیرند و منابع دیگر بانک مرکزی صرف زیرساخت و واردات سایر مواد اولیه در حوزه صنعت و کالاهای دیگر شوند؛ بنابراین ما بیشترین بررسی‌ها را انجام دادیم و خروج اینس کالاها از لیست کمترین تأثیر را در افزایش قیمت خواهد داشت؛ درعین حال که برای کاهش قیمت‌های وارداتی تلاش می‌کنیم.

به‌تازگی ۱۰۰ قلم کالا از فهرست دریافت‌کنندگان ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی حذف‌شده‌اند. برآورد شما از تأثیرگذاری آن بر قیمت کالاهای حذف‌شده چیست؟

در حذف ارز ترجیحی که بالاخره در قانون به دولت تکلیف شده بود، باید به این موضوع هم توجه کنیم که تغییر نکردن قیمت ارز ترجیحی در چند سال، یک فاجعه اقتصادی ایجاد می‌کرد.

چند سال وجود و تثبیت ارز ۲ هزار و ۲۰۰ تومانی باعث شد که دولت سبزه‌دم یک تنگنا و یک راه بی‌باگشت قرار بگیرد. اگر این اتفاق در دولت قبلی افتاده بود و این ارز به آن صورت تثبیت و به‌تمام کالاها داده نمی‌شد، بازار ارزی دچار مشکل نمی‌شد و شاید خیلی از بحران‌ها را شاهد نبودیم. به‌رحال در درآمد دولت چای دولت شگاف بسیار گسترده‌ای بوجود آمده بود و این کسری بودجه عامل اصلی ایجاد تورم شده بود.

کوتاه از گفت‌وگو

۱۰ میلیارد دلار واردات کالای حوزه کشاورزی است

واردات کالای اساسی در حوزه کشاورزی حدود ۱۰ میلیارد دلار بوده است.

این عدد در بعضی از کالاها کاهش جدی داشته است؛ مثلاً در حوزه چای، برنج و شکر کاهش جدی داشتیم؛ به‌طور میانگین بین ۲۰ تا ۴۰ درصد کاهش واردات داشتیم. در حوزه برنج هم یس‌حمایتی که از تولید داخل شد حدود ۴۹ درصد کاهش واردات داشتیم. در واردات بعضی کالاها مثل جو، ذرت و کنگاله و نهاده‌های تولید به‌طور میانگین افزایش ۳۰ درصدی داشتیم؛ به

همین دلیل جوجه‌ریزی ما تقریباً ۲۰ درصد افزایش داشت؛ بنابراین برای اینکه این تولید استمرار داشته باشد، مجبور بودیم واردات این نهاده‌ها را افزایش دهیم، اما برابند ارزی ما تغییر نیکرده و حتی

در بعضی از موارد کاهش مصرف ارزی را هم شاهد بودیم؛ لذا با همان بودجه ارزی که بانک مرکزی برای ما تدارک دیده است، تا پایان سال کالاهایمان را تأمین می‌کنیم.

همین دلیل جوجه‌ریزی ما تقریباً ۲۰ درصد افزایش داشت؛ بنابراین برای اینکه این تولید استمرار داشته باشد، مجبور بودیم واردات این نهاده‌ها را افزایش دهیم، اما برابند ارزی ما تغییر نیکرده و حتی

در بعضی از موارد کاهش مصرف ارزی را هم شاهد بودیم؛ لذا با همان بودجه ارزی که بانک مرکزی برای ما تدارک دیده است، تا پایان سال کالاهایمان را تأمین می‌کنیم.

کاهش ۳۰ درصدی مصارف ارزی کشور در حوزه کشاورزی

در سال آینده هم با همین برنامه‌ریزی که گفتیم، تلاش می‌کنیم که تا ۳۰ درصد مصارف ارزی کشور را در حوزه جهاد کشاورزی کاهش دهیم. ان‌شاءالله آب‌وهوا هم باری کند که نیاز به واردات برخی از کالاهانداشته‌باشیم. برنامه ما این است که در مجموع بتوانیم یس‌دلار تخصیص داده‌شده، تمام کالاهای کشاورزی موردنیاز کشور را در سال ۱۴۰۲ تأمین کنیم.

بخشی از گوشت قرمز که با ارز نیمایی وارد کشور و در شبکه فروشگاه‌های زنجیره‌ای توزیع می‌شود، به جای اینکه به‌دست مردم مصرف‌کننده برسد، راهی رستوران‌ها می‌شود و ضعف نظارت بر سازوکار توزیع این گوشت‌های عرضه شده انتقاد شهروندان را به همراه داشته است.

به گزارش همشهری، دولت تا هدف کنترل بازار داخلی گوشت قرمز در تلاش برای افزایش واردات و توزیع گسترده گوشت بخرده خارجی است و البته این سیاست باعث شده تا به‌گفته رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور برای کنترل قیمت مواد خوراکی در داخل سالانه ۱۵ میلیارد دلار محصولات کشاورزی وارد شود. افت محسوس تولید گوشت قرمز به روایت مرکز آمار ایران در حالی استمرار دارد که علیرضا پیمان‌پاک، قائم‌مقام وزیر جهادکشاورزی از برنامه‌ریزی برای توزیع گسترده گوشت منجمد ارادتی با قیمت تعادلی ۲۸۵ هزار تومان خبر داده است. او دلیل افت تولید گوشت قرمز در داخل را خشکسالی ۲سال اخیر و افزایش هزینه دامداران به‌علت حذف ارز ترجیحی اعسلام و تأکید کرد: به همین دلیل پشتوانه دومی کشور به‌علت عرضه بیشتر ماه‌های مولد دچار آسیب شد. با این توصیف راهکار کوتاهمدت از نظر مرد شماره ۳ این روزهای وزارت جهاد کشاورزی این است که دولت واردات گوشت گرم و منجمد را در دستور کار خود قرار دهد. پیمان‌پاک می‌گوید: روزانه ۲۰۰ تن گوشت گرم وارداتی به‌بازار عرضه خواهد شد که از ۸ کشور در حال واردات است و از هفته آینده واردات گوشت قرمز گرم افزایش خواهد یافت و به ۳۰۰ تن خواهد رسید. او افزود: عرضه گوشت منجمد برزلی با قیمت تعادلی ۲۸۵ هزار تومان هم افزایش خواهد یافت که مجموعه‌های بزرگ پرمصرف مثل رستوران‌ها و اصناف از این نوع گوشت استفاده خواهند کرد و از بازار گوشت گرم خارج خواهند شد و تامه رمضان ۳۵ هزار تن گوشت منجمد وارد خواهد شد. خبرنگار همشهری گزارش می‌دهد: با افزایش عرضه گوشت گرم در برخی فروشگاه‌های زنجیره‌ای، صف تقاضا به‌دلیل اختلاف قیمت گوشت عرضه‌شده باقیمت بازار زیادشده به‌گونه‌ای که مشاهدات نشان از ایستادن شهروندان به‌مدت چندساعت برای خرید گوشت قرمز با قیمت دولتی شده است. برخی شهروندان دلیل این صف را مراجعه افرادی برای خرید گوشت با قیمت گوشت قرمز به نمایندگی از رستوران‌ها می‌دانند که باعث شده تا بخشی از گوشت توزیع‌شده، اساساً قبل از رسیدن به‌دست مردم، از کانال دیگری به افراد خاص داده شود.

۲۴۰۰ تومانی هم نباشیم.

بازار

سرگردانی بلیت هواپیما

۲ هفته بعد از ابلاغ رأی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال قیمت‌گذاری بلیت هواپیما و چند روز پس از اطلاعیه سازمان هواپیمایی کشوری در مورد توقف اجرای اینس رأی، همچنان بازار بلیت هواپیما چند قیمتی است و برخی ایرلاین‌ها در برخی مسیرها مشغول گرانفروشی هستند.

به گزارش همشهری، چندی پیش، انجمن شرکت‌های هواپیمایی از مصوبه ستاد تنظیم بازار برای قیمت‌گذاری بلیت هواپیما به دیوان عدالت اداری شکایت برد و هیأت عمومی این دیوان در رسیدگی به این شکایت، مصوبه قیمت‌گذاری بلیت هواپیما را ابطال کرد.

در این رأی به استناد احکام برنامه‌های پنجم و ششم توسعه که بر آزاد بودن نرخ‌گذاری بلیت هواپیما دلالت دارند، آمده بود: «نرخ‌گذاری در حوزه حمل‌ونقل هوایی در قلمرو نرخ‌گذاری تکلیفی دولت قرار نمی‌گیرد و اصل بر این است که عرضه و تقاضا نرخ خدمات را تعیین می‌کند.»

پس از ابلاغ این رأی، شرکت‌های هواپیمایی از نرخنامه مصوب ستاد تنظیم‌بازار عدول کردند و قیمت‌های جدید انجمن شرکت‌های هواپیمایی را ملاک عمل قرار داده‌اند که براساس آن، قیمت فروش بلیت هواپیما در مسیرهای مختلف ۴۰ تا ۷۰ درصد نسبت به قیمت‌های قبلی افزایش پیدا می‌کرد.

در این شش‌ریاض، متولیان حمل‌ونقل هوایی، تا چند روز مواضع شفاف خود را در مقابل رأی دیوان اعلام نکردند؛ تا اینکه در اواخر هفته گذشته، سازمان هواپیمایی کشوری با صدور اطلاعیه‌ای از توقف اجرای رأی دیوان به‌دنبال درخواست وزیر راه و شهرسازی از رئیس قوه قضاییه برای اعمال ماده ۹۱ دیوان عدالت اداری به‌منظور رسیدگی مجدد، خبر داد و تغییر قیمت بلیت توسط ایرلاین‌ها را غیرمجاز عنوان کرد. در ادامه، حیدری، معاون نظارت حکومتی اداره کل تعزیرات حکومتی تهران، مبنای قیمت بلیت هواپیما را نرخ‌های اعلام شده توسط سازمان هواپیمایی کشوری دانست و از اعلام تخلفات شرکت‌های هواپیمایی به شعب تعزیرات حکومتی و رسیدگی و صدور حکم برای متخلفان خبر داد. همچنین حسین مذنب، مدیرکل دفتر بازرسی و حقوق شهروندی وزارت راه و شهرسازی از اعلام جرم علیه ۹ شرکت هواپیمایی بخش خصوصی به‌دلیل گرانفروشی خبر داد. بررسی‌ها نشان می‌دهد در مسیرهای پرتردد نظیر تهران – مشهد، بهای بلیت در روزها و ساعات مختلف از ۲۰ تا ۴۰ درصد بالاتر از سقف نرخ مصوب فروخته می‌شود.

بازار

توزیع گوشت وارداتی؛

به نام مردم به کام رستوران‌ها